

VEASNA CHAN

PIERRE LE ROUX

QUAN ES COMPLEIXEN 200 ANYS DE L'ABOLICIÓ DE L'ESCLAVITUD I DEL TRÀFIC DE PERSONES, ENCARA MILIONS D'ÉSSERS HUMANS SÓN OBJECTE DEL TRÀFIC I L'EXPLOTACIÓ. VEASNA CHAN, UNA JOVE CAMBODJANA VÍCTIMA DE LA PROSTITUCIÓ FORÇADA QUE ACONSEGUÍ ESCAPAR DELS SEUS PROXENETES, I PIERRE LE ROUX, ANTROPÒLEG FRANCÈS ESPECIALITZAT EN EL TRÀFIC DE DONES EN EL SUD-EST ASIÀTIC, ES REUNIREN A PALMA PER PRESENTAR EL DOCUMENTAL QUE PROTAGONITZEN, *MARIPOSAS DEL MEKONG*.

CUANDO SE CUMPLEN 200 AÑOS DE LA ABOLICIÓN DE LA ESCLAVITUD Y DE LA TRATA DE PERSONAS, TODAVÍA MILLONES DE SERES HUMANOS SON OBJETO DEL TRÁFICO Y LA EXPLOTACIÓN. VEASNA CHAN, UNA JOVEN CAMBOYANA VÍCTIMA DE LA PROSTITUCIÓN FORZADA QUE CONSIGUIÓ ESCAPAR DE SUS PROXENETAS, Y PIERRE LE ROUX, ANTROPÓLOGO FRANCÉS ESPECIALIZADO EN EL TRÁFICO DE MUJERES EN EL SUDESTE ASIÁTICO, SE REUNIERON EN PALMA PARA PRESENTAR EL DOCUMENTAL QUE PROTAGONIZAN MARIPOSAS DEL MEKONG.

IOM / © Thomas Moran / Camboya

Cada any, entre 600.000 i 700.000 persones són víctimes del tràfic internacional d'éssers humans; un delict intolerable que atenta contra la llibertat i la dignitat de les persones, que les relega a un estat de submissió per mitjà d'amenaçes, violència i vexacions.

Prop del 80% de les víctimes són dones i nines, destinades principalment a l'explotació sexual. La majoria són oriündes de la regió asiàtica del Gran Mekong, que comprèn zones de Cambodja, la Xina, Laos, Birmània, Tailàndia i el Vietnam. Aquestes són les dades que es fan servir a l'últim *Informe Anual sobre la Trata de Personas* del Departament d'Estats dels Estats Units; tot i que la quantitat real de persones objecte de tràfic sigui molt difícil de precisar.

Segons l'Organització Internacional de Migracions, la creixent demanda masculina de prostitució constitueix la principal força impulsora del tràfic de dones i nines per a l'explotació sexual. Però també les grans diferències socials i econòmiques entre països rics i països empobrits propicien que les organitzacions criminals treguin profit del tràfic de persones. Aquest negoci il·legal es lucra amb la pobresa, la falta d'educació, la desocupació i la discriminació de la dona, i s'expandeix gràcies a la permeabilitat de les fronteres.

Més de 9.000 milions d'euros anuals mouen organitzacions "quasi empresarials i transnacionals", segons els experts que es reüniren a la recent Conferència Internacional sobre Turisme i Explotació Sexual Comercial Infantil. María José Chamorro, representant de l'Organització Internacional del Treball, assenyala que per contrarestar l'explotació sexual comercial infantil es necessita generar llocs de feina suficients,

aplicar polítiques que proporcionin els serveis bàsics a tota la població i posar en marxa les eines necessàries per conscienciar les societats de la necessitat de denúncia.

Cada año, entre 600.000 y 700.000 personas son víctimas de la trata internacional de seres humanos; un delito intolerable que atenta contra la libertad y la dignidad de las personas, relegándolas a un estado de sometimiento por medio de amenazas, violencia y vejaciones.

Cerca del 80% de las víctimas son mujeres y niñas, destinadas principalmente a la explotación sexual. La mayor parte de ellas son oriundas de la región asiática del Gran Mekong, que comprende zonas de Camboya, China, Laos, Birmania, Tailandia y Vietnam. Estos son los datos que se barajan en el último Informe Anual sobre la Trata de Personas del Departamento de Estado de Estados Unidos; aunque la cantidad real de personas objeto de trata sea muy difícil de precisar.

Según la Organización Internacional de Migraciones, la creciente demanda masculina de prostitución constituye la principal fuerza impulsora del tráfico de mujeres y niñas para su explotación sexual. Pero también las acusadas diferencias sociales y económicas entre países ricos y países empobrecidos propician que las organizaciones criminales saquen provecho con la trata de personas. Este negocio ilegal se lucra con la pobreza, la falta de educación, el desempleo y la discriminación de la mujer, y se expande gracias a la permeabilidad de las fronteras.

Más de 9.000 millones de euros anuales mueven organizaciones "casi empresariales y transnacionales", según los

expertos que se dieron cita en la reciente Conferencia Internacional sobre Turismo y Explotación Sexual Comercial Infantil. María José Chamorro, representante de la Organización Internacional del Trabajo, señala que para contrarrestar la explotación sexual comercial infantil se necesita generar empleos suficientes, aplicar políticas que proporcionen los servicios básicos a toda la población y poner en marcha las herramientas necesarias para concienciar a las sociedades de la necesidad de denuncia.

Cooperant - Veasna, vostè va patir les conseqüències del règim Jemer, va néixer en una família pobre i no tingué accés a l'educació. Com influeixen aquestes circumstàncies en el futur de desenes de milers de nins i nines de Cambodja i d'altres països de la regió?

precària, producte de la llarga guerra i del genocidi que devastà el país i la seva població. A més, la prostitució a Cambodja és diferent de la de la resta de la regió: el proxenetisme és més visible i està més assentat.

Veasna Chan - *Son cruciales. Quienes son víctimas de la trata y la explotación sexual proceden de hogares pobres, no han ido al colegio y no tienen cómo ganarse la vida. La mayoría de ellas, con la esperanza de escapar de la pobreza, caen en los engaños de sus explotadores o sirven como moneda de cambio para saldar deudas familiares. Y, aún las niñas y jóvenes que saben que están siendo captadas para la prostitución, no son conscientes de las situaciones degradantes y de extrema explotación que tendrán que sufrir.*

AFESIP / Camboya

© OIT / A. Khemka / India

“Educació i formació per tenir un mitjà amb el qual guanyar-se la vida, reduirien el tràfic de dones i de nines”, Veasna Chan

“Educación y formación para tener un medio con el que ganarse la vida, reducirían la trata de mujeres y niñas”, Veasna Chan

Cooperant - *Veasna, usted padeció las consecuencias del régimen Jemer, nació en una familia pobre y no tuvo acceso a la educación. ¿Cómo influyen estas circunstancias en el futuro de decenas de miles de niños y niñas de Camboya y otros países de la región?*

Veasna Chan - Són crucials. Els que són víctimes del tràfic i l'explotació sexual procedeixen de llars pobres, no han anat al col·legi i no tenen cap manera per guanyar-se la vida. La majoria d'elles, amb l'esperança d'escapar de la pobresa, cauen en els enganys dels seus explotadors o serveixen de moneda de canvi per saldar deutes familiars. I fins i tot les nines i joves que saben que són captades per a la prostitució, no són conscients de les situacions degradants i d'extrema explotació que hauran de patir.

Pierre Le Roux - M'agradaria afegir que hi ha un component cultural en aquestes nines i joves sense recursos a càrrec de la família. En molts de casos se senten culturalment “precondicionades” a sacrificar la seva persona. A més, la situació a Cambodja presenta trets particulars. L'economia és molt

Pierre Le Roux - *Me gustaría añadir que existe un componente cultural en estas niñas y jóvenes sin recursos a cargo de la familia. En muchos casos se sienten culturalmente “precondicionadas” a sacrificar su persona. Además, la situación en Camboya presenta rasgos particulares. Su economía es muy precaria, producto de la larga guerra y del genocidio que devastó el país y su población. Además, la prostitución en Camboya es diferente de la del resto de la región: el proxenetismo es más visible y está más asentado.*

C. - *Vostè treballa per a la reintegració d'aquests nins i nines. Quines són les millors pràctiques?*

C.- *Usted trabaja para la reintegración de estos niños y niñas. ¿Cuáles son las mejores prácticas?*

V. C. - Proporcionar-los educació i formació perquè tinguin un mitjà amb el qual es puguin guanyar la vida. Aquesta és la millor prevenció per reduir el nombre d'adolescents de llars pobres del Vietnam o de Cambodja que, enganades amb l'oferta d'una feina, cauen en les xarxes de la prostitució forçada.

I per a la reintegració de les joves que han estat objecte de tràfic, és necessari que se'ls proporcioni atenció mèdica i psicològica per tal d'ajudar-les a salvar l'estigma d'haver treballat en l'àmbit de la prostitució (a la nostra regió, suposa un gran obstacle per reinserir-se en la societat).

Al meu entendre, la cooperació internacional hauria d'ajudar a crear llocs de treball decents pagats correctament, perquè les nines i les joves no es deixin embolicar per les màfies. I, també, col·laborar en la creació de més centres d'acollida per a les víctimes de l'esclavitud sexual.

P. L. R. - Sens dubte, l'autonomia econòmica de les víctimes és tan problemàtica, en països amb un mercat de treball exigü i corromput, com essencial: constitueix la millor garantia contra els riscos de recaiguda i és la millor prevenció.

© IOM / William Barriga / Tailàndia

V. C. - *Proporcionarles educación y formación para que tengan un medio con el que ganarse la vida. Ésta es la mejor prevención para reducir el número de adolescentes de aldeas pobres de Vietnam o de Camboya que, engañadas con la oferta de un trabajo, caen en las redes de la prostitución forzada.*

Y para la reintegración de las jóvenes que han sido objeto de trata, es preciso proporcionarles cuidados médicos y psicológicos que les ayuden a salvar el estigma de haber trabajado en el ámbito de la prostitución (en nuestra región, supone un gran obstáculo para reinsertarse en la sociedad).

En mi opinión, la cooperación internacional debería ayudar a crear trabajos decentes pagados correctamente, para que las niñas y las jóvenes no se dejen enredar por las mafias. Y, también, colaborar en la creación de más centros de acogida para las víctimas de la esclavitud sexual.

P. L. R. - *Desde luego, la autonomía económica de las víctimas es tan problemática, en países con un mercado de trabajo exigüo y corrompido, como esencial: constituye la mejor garantía contra los riesgos de recaída y es la mejor prevención.*

C. - *Senyor Le Roux, vostè ha dit que en la lluita contra aquest problema, encara s'ha de fer tot, però que és possible reduir el tràfic de dones i nins si la comunitat internacional es posa d'acord i treballa en col·laboració.*

C. - *Señor Le Roux, usted ha dicho que en la lucha contra este problema, todo está por hacer, pero que es posible reducir la trata de mujeres y niños si la comunidad internacional se pone de acuerdo y trabaja en colaboración.*

P. L. R. - Sí, i crec que en primer lloc és necessària una investigació liderada per la comunitat internacional per a l'eradicació de les màfies. El tràfic de dones i nines va augmentant els últims anys a causa de la bretxa creixent, política, econòmica i social entre països rics i països emergents. Desenes de milers de dones i nines són traficades a la regió del Sud-est Asiàtic, del medi rural a l'urbà, i d'aquest cap a l'internacional, cap a àrees turístiques o zones amb alta concentració de treballadors estrangers.

Si observem un mapa del Sud-est Asiàtic, en relació amb el tràfic de persones, veurem que Tailàndia, Malàisia i Singapur, països amb un relativament alt nivell de vida, són "receptors" de dones, i Birmània, Laos, la Xina, Cambodja i el Vietnam, econòmicament en dificultats o

IOM / © Thomas Moran / Camboya

en emergència, són "donants" de dones. A més, els bitllets d'avió i els hotels s'han abaratit i ara molts de turistes sexuals procedeixen del Pakistan, l'Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units.

P. L. R. - *Sí, y creo que en primer lugar es necesaria una investigación liderada por la comunidad internacional para la erradicación de las mafias. El tráfico de mujeres y niñas está aumentando en los últimos años a causa de la brecha creciente, política, económica y social entre países ricos y países emergentes. Decenas de millares de mujeres y niñas son traficadas en la región del Sudeste Asiático, del medio rural al urbano, y de éste hacia el internacional, hacia áreas turísticas o zonas con alta concentración de trabajadores extranjeros.*

Si observamos un mapa del Sudeste Asiático, en relación con la trata de personas, veremos cómo Tailàndia, Malasia y Singapur, países de relativamente alto nivel de vida, son "receptores" de mujeres, y Birmania, Laos, China, Camboya y Vietnam, económicamente en dificultades o en emergencia, son "donantes" de mujeres. Además, los billetes de avión y los hoteles se han abaratado y ahora muchos turistas sexuales proceden de Pakistán, Arabia Saudita y los Emiratos Árabes Unidos.

C. - *Creu que el sistema judicial protegeix suficientment i eficaçment les víctimes del tràfic?*

C.- *¿Cree que el sistema judicial protege suficientemente y eficazmente a las víctimas de la trata?*

V. C. - Al meu país, la policia és bastant competent però els salaris són mínims i falten mitjans; per això és molt difícil per

© OIT / J. Maillard / Tailàndia

als policies de peu desarticular les màfies.

Quant a la justícia internacional, en el meu viatge a Espanya he iniciat els tràmits de denúncia contra l'home que em comprà i contra els meus captors. El tràfic de persones està considerat un delicta contra la humanitat i gaudeix d'extraterritorialitat, segons el Tractat de Roma de 1998.

P. L. R. - Avui en dia, el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment de dones i nins, que completa el Tractat de Palerm contra el crim organitzat de 2000, és el principal instrument jurídic internacional per lluitar contra una violació dels Drets Humans en la qual estan implicats els principals grups mafiosos del món.

V. C. - *En mi país, la policia es bastante competente pero los salarios son mínimos y faltan medios; de ahí que sea muy difícil para los policías de a pie desarticular a las mafias.*

En cuanto a la justicia internacional, en mi viaje a España he iniciado los trámites de denuncia contra el hombre que me compró y contra mis captores. El tráfico de personas está considerado como un delito contra la humanidad y goza de extraterritorialidad, según el Tratado de Roma de 1998.

“És possible reduir el tràfic de dones i nins si la comunitat internacional es posa a treballar conjuntament”, Pierre Le Roux

“Es posible reducir la trata de mujeres y niños si la comunidad internacional se pone a trabajar conjuntamente”, Pierre Le Roux

P. L. R. - *Hoy en día, el Protocolo para prevenir, reprimir y sancionar la trata de personas, especialmente de mujeres y niños, que completa el Tratado de Palermo contra el crimen organizado de 2000, es el principal instrumento jurídico internacional para luchar contra una violación de los Derechos Humanos en la que están implicados los principales grupos mafiosos del mundo.*

C. - **Quines són les seves aspiracions?**

C. - *¿Cuáles son sus aspiraciones?*

V. C. - Ajudar altres joves i nines que han passat per aquesta situació i portar davant la justícia els proxenetes que m'esclavitzaren. A més, m'agradaria

estudiar i poder treballar en llibertat i amb independència.

V. C. - *Ayudar a otras jóvenes y niñas que han pasado por esta situación y llevar ante la justicia a los proxenetas que me esclavizaron. Además, me gustaría estudiar y poder trabajar en libertad y con independencia.*

C. - **Quines mesures, a escala nacional, regional i mundial, creu que són necessàries per acabar amb aquest negoci il·legal?**

C. - *¿Qué medidas, a escala nacional, regional y mundial, cree que son necesarias para acabar con este negocio ilegal?*

P. L. R. - Tot i que els governs de la regió tenen bones intencions i consciència del problema estan mancats de mitjans. A més, el problema és regional, internacional i demana la cooperació entre governs. Es podrien inutilitzar els traficants a petita escala, però suprimir el tràfic de la màfia, el crim organitzat...

Cal reunir les ONGD, la policia, les agències de les Nacions Unides, experts en la matèria, els governs, si volem lluitar de manera eficaç. Es necessiten advocats, investigadors, associacions de dones, enquestadors que coneguin les llengües de les distintes ètnies per, entre

tots, recollir dades, proves, documents, que serveixin per preparar un estat de la situació. És per això que proposo la creació a Internet d'un observatori internacional interdisciplinari sobre el tràfic i l'esclavitud sexual.

Una vegada que tinguem un coneixement profund de la situació, es tracta d'anar aplicant solucions; pressionant els governs, els grups turístics... Sàpiga que la majoria d'hotels del Sud-est Asiàtic són proveïdors de dones. El boicot ciutadà pot ser una arma per exercir pressió.

P. L. R. - *Aunque los gobiernos de la región tienen buenas intenciones y conciencia del problema carecen de medios. Además, el problema es regional, internacional y demanda la cooperación entre gobiernos. Se podría inutilizar a los traficantes a pequeña escala, pero suprimir el tráfico de la mafia, el crimen organizado...*

Hay que reunir a las ONGD, a la policía, a las agencias de Naciones Unidas, a expertos en la materia, a los gobiernos, si queremos luchar de manera eficaz. Se necesitan abogados, investigadores, asociaciones de mujeres, encuestadores que conozcan las lenguas de las distintas etnias para, entre todos, recoger datos, pruebas, documentos, que sirvan para preparar un estado de la situación. Es por ello, que propongo la creación en internet de un observatorio internacional interdisciplinar sobre la trata y la esclavitud sexual.

Una vez que tengamos un conocimiento profundo de la situación, se trata de ir aplicando soluciones; presionando a los gobiernos, a los grupos turísticos... Sepa que la mayoría de hoteles del Sudeste Asiático son proveedores de mujeres. El boicot ciudadano puede ser un arma para ejercer presión.

Unicef / Christine Nesbitt / República Democrática del Congo

Fotograma documental *Mariposas del Mekong*

Mariposas del Mekong conta la història de Veasna Chan, una jove cambodjana que fou segrestada i esclavitzada sexualment. El seu coratge i la seva determinació foren claus per escapar dels proxenetes i acollir-se a un programa de reinserció de l'ONG Afesip, en la qual milita la seva compatriota Somaly Mam, reconeguda activista contra la prostitució femenina.

En aquest documental participa també l'antropòleg Pierre Le Roux, qui ens guia en la cerca dels proxenetes i de l'hotel on va romandre reclosa Veasna. Pedro Barbadillo i Carlos Ayuso són els autors d'aquest treball, per al qual hagueren d'utilitzar càmeres ocultes en el seu recorregut per prostíbuls, bordells i hotels, fins a trobar, finalment, el lloc on va estar Veasna i la persona que la comprà, membre d'una triada xinesa que traficava amb milers de dones.

Fotograma documental *Mariposas del Mekong*

Mariposas del Mekong cuenta la historia de Veasna Chan, una joven camboyana que fue secuestrada y esclavizada sexualmente. Su coraje y su determinación, fueron claves para escapar de sus proxenetas y acogerse a un programa de reinserción de la ONG Afesip, en la que milita su compatriota Somaly Mam, reconocida activista contra la prostitución femenina.

En este documental participa también el antropólogo Pierre Le Roux, quien nos guía en la búsqueda de los proxenetas y el hotel donde permaneció recluida Veasna. Pedro Barbadillo y Carlos Ayuso son los autores de este trabajo, para el que debieron utilizar cámaras ocultas en su recorrido por prostíbulos, burdeles y hoteles, hasta dar, finalmente, con el lugar donde estuvo Veasna y con la persona que la compró, miembro de una triada china que traficaba con miles de mujeres.